

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові по дві
крім неділі і рускою мовою
о 5¹/₂ год. пополу.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Осоляньських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовського в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

« і справді що змінило ся? »

(З нагоди статі п. М. Лозинського про поло-
жене руского народу в Галичині).

(Дальше).

Вичислявши головні етапи репресий від 1895. р. аж до останних часів, вказує п. Лозинський, що «викликане ними огірчене дійшло до найвишого напруження і — наступив вибух: акт 12. цвітня 1908». Замітно тут іменно се, що коли деякі часописи а навіть послі представляли сей акт яко вияв елементарний загального настрою суспільности, п. Л—ий впевняє, що сей акт «був понад всякий сумнів актом і н д и в і д у а л ь н и м, а не першим об'явом організованого терору» (стор. 216).

Акт сей викликав серед польської суспільности, як дальше зазначає п. Л—ий, домагане строгої управи, а «іменоване намісником д-ра Бобжинського мало означувати продовження правління Потоцького, так що навіть «Українці ждали якихсь виїмкових репресий», тимчасом «замість тих виїмкових репресий, загалом замість заострення польско-українських відносин настав релятивний супокій і в повітрі почав уносити ся згаданий дух угоди».

І справді орган Народ. Комітету зараз після іменованя д-ра Бобжинського намісником, поки він ще успів обняти управу краю і зазначити своє становище

та висловити ся про се, як думає правити краєм, виступив дуже різко проти нового намісника та нап'ятував єго «найбільшим ворогом Русинів». Колиж новий намісник, приймаючи підвладних собі урядників, вголосив при сій нагоді програмову річ, сей орган значно змінив свій погляд.

Дійсно відчувано в короткім часі в краю, що програмові слова виречені новим намісником до підвладних урядників що до виконуваня обов'язків, що до безсторонного поступованя ітп. почали входити в життя, проявляти ся у міжнародних і суспільних відносинах, що признає й сам п. Л—ий, «що почато з легка змінювати тактику з провокуючої на успокоюючу». Одначе всі ті прояви в управі краю не дають ніякої основи до погляду висловленого п. Л—им, начеб «в повітрі почав уносити ся «дух угоди». П. Лозинський стає сам з собою в суперечности, бо раз говорить про се, що почато змінювати тактику в краєвій управі і висновує з сего, начеб в повітрі уносив ся дух угоди, признає також, що «не було навіть нагоди до репресий», а відтак дальше каже, що те все було лише ілюзія, «неначе гнет над українським народом ослаб» і що «сій ілюзії завдячуємо ті переміни в українській політиці, як завважуємо в останній соймовій і парламентарній сесії» (стор. 217).

А так само на стор. 220 знов задає питання п. Лозинський: «Чи стоїмо перед новою польско-українською «угодою?» — і відповідає на се: «На скільки можна проглянути пляни польських політиків, то здаєть ся: так!» з мимо того кільканайцять рядків нижше на тій самій сторині, запевняє, що «навіть в адміністраційній системі репресий в дійсности нічого не змінило ся (на стор. 216 говорив, що не було навіть нагоди до репресий»), змінили ся тільки обставини, які не вимагають репресий», бо «нема ніякого масового руху».

Ось в такій блуканні суперечностей губить ся п. Л—ий, з переляку перед марою «угоди», якої в дійсности нема, якої ніхто не робив і не починав, яка зродила ся лише в буйній уяві всепольських дньовників, що тремтять о мнимий свій стан народного посіданя і в уяві москвофільських дньовників, котрі знов боять ся втрати свого osiąгнутого становища політичного. Бо й справді можна було в останніх місяцях намісникованя д-ра Бобжинського вичитувати у всепольських часописах, що намісник віддає Польків на поталу Українцям, а знов у москвофільських часописах, що віддає москвофілів на поталу Українцям, коли тимчасом ані одно ані друге не мало місця.

П. Лозинський, признаючи посередно, що «не було нагоди до репресий», що «змінили ся обставини, які не вима-

Чому рідна мова має бути викладною в початковім навчуванні?

Маємо перед собою немічне дитя, що має очи, а не розпізнає, має уха, а не позріжляє звуків, має члени тіла, а не умє їх ужити. Однак в сій немічній одиниці, в тім члені даного народу жевріють сили, котрі з часом розвинуть ся менше, абі більше, відвітно до зложених в ній зародків, обставин і впливів. Корм, світло і шклованє розвинуть сили фізичні, а з ними рівномрно розвинуть ся і сили духа. Поволі пізнає та одиниця оточуючі особи, розпізнає звуки мови родичів і рідні, дух єї оживає, розвиває ся поступенно, пізнає занятє домівників, стає їм приглядатись, нживає ся в обставини, серед котрих зростає, при звичає ся до них і стає членом єї суспільности, членом даного народу.

Перші звуки, які вражали її, се голос матери, батька, сестри та братів, звуки матерної пісні, що вколисували до сну. Дитина вслухуєть у єї звуки, переймає їх, стає поволі їх наслідувати, уживати, виучуєть в сей спосіб мови, котра є єго рідною мовою, так як рідною є їй мати, котрої груди її кормила.

Розпізнаючи зовнішню природу відбирає вражєня, творить з них виображєня і понятя, а означає їх мовою оточуючих, мовою, котра є їх рідною і в ній лише умє єя порозуміти, в ній висказати чувства, які будять ся в єї душі.

Мова дитини розвивалась рівночасно з розвитком духа і в сій мові умє розріжжати одну річ від другої, одно виображєне від другого, бож они зрослись нерозлучно з собою.

Невеликий світ обняла душа дитини, невеликий засіб виображєнь змогла витворити, але сей кількалітний духовий доробок є природною підставою, на котрій може правильно дальше розвивати ся.

Чи знайдєть бодай оден з виховаників, котрий легковажєє би сей доробок, чи злегковажєвши єго, міг би правильно розвивати духа дитини? Здаєть ся, що хіба сліпий, або засліплений міг би так поступати.

Наколи неможливе є легковажєне духового розвитку дитини і єго дорібку, зарівно неможливе є нехтованє мови, котра у даній одиниці росла і розвивалась з єго розвитком.

Знехтуймо мову, то мусимо вщипити в ню другу, зачинати від початку, учити її пізнавати пізнані річи і рівночасно їх нову назву, се є, ідемо вселять в розвиток

дитини а зживаємо весь майже час на виучєне другої мови, котра доси була дитині чужа, а що в дома в розмові з ріднею не уживає, тож уважає ю чужою, непрактичною, бож чує її хіба на годинах науки, а поза нею не уживає.

Застановім єя, яку шкоду поносять діти, котрі не можуть побирати початкової науки в рідній мові, кілько часу траплять на виучєне другої мови, нїм прийдуть до того стану, щоби її розуміла і уживала єї наче рідної.

Ціллю початкової науки не є виучєнє мов, а релігійно-моральне вихованє, розвій сил духа, вивінованє в потрібні відомости і зручности. З сего випливає, що правильний хід розвитку умових сил дитини вимагає, щоби діти побирали початкову просвіту в своїй мові, в мові, котру винесли з хати родичів, в котрій розмовляють в оточєннє і в сей спосіб повинна бути уладжені початкова освіта с. є народні школи.

Представмо собі, що ми яко старі люди малиб побирати науку в чужій, незрозумілій нам мові: Кілько часу страчено, щоби ми могли з неї користати. О кілько труднійше приходить се нерозвиненим дітям, котрі иншої мови уживають в дома а иншої в школі.

Возьмім і се під розвагу, що уклад підручників і вимоги плянів вимірені для

гають репресий“, як небудь се не підходить під його погляд і ті послідовности, які він на кінці своєї статі висувати намагався, таки не може рішучо заперечити заданого ним питання у наголовку його статі: „Чи справді що змінило ся?“ Їм конечно треба було, щоби рускі послы безнастанно „зазначували невдоволене“, як се було прийнято в політичну програму опозиційних народовців в 1893 р. і задля того він виступав з різкими докорами і проти представників укр. руского клубу у вторичній делегації пп. Василька і Цеглинського, зглядно проти політики парламентарного клубу, а також проти політики укр. послів у галицкім соймі. П-ну Лозиньскому не припало до вподоби, що рускі послы таки вказали на зміну системи, що „найздібнійший дипломат в парламентарнім клубі (п. Василько) в розмові з цісарем ствердив своїм авторитетом, що все те заслуга нового намісника, який стоїть на найліпшій дорозі здобути собі довіру укр. народу“, йому не до вподоби, що „навіть з уст лідера галицко-українського радикалізму, д-ра Кирила Трильовського, впали, і то з парламентарної трибуни, легкі похвали для нас ідирика пок. гр. А. Потоцкого“, йому не до вподоби, що „українські послы в галицкім соймі виступали так спокійно, вели розмови з польською більшістю на тему потреб українського народу в такім безпристастно академічн. (?) тоні“, бо по думці п. Л-го „се значить, намісник Бобжинський сповняв всі українські домаганя“.

Отже й тут пересадив п. Л-ий у своїх виводах, бож рускі послы і парламентарні і делегати і послы соймові вказали на се, що обставини в Галичині таки змінили ся на лучше в порівнянню з часами за намісникованя гр. А. Потоцкого, а се виявило ся наглядно в певнім втихомиренню населеня, як признає сам п. Л-ий, що не було ніякого масового руху, бо й не відчувало его потреби. Значить, не помиляли ся і рускі делегати і рускі послы парламентарні та соймові, що се таки головна заслуга д-ра Б-а

відповідного розвою сил учеників побіраючих науку в рідній мові, в жаднім разі не можуть відповідати для дітей не розуміючих сеї мови, тому ученики сі, беручи пересічно, не можуть з них успішно користати, бож материял сей з огляду на мову є для них за трудний, а наслідком є духовний застій.

Чи ж знанє другої мови не моглиб ученики з більшою користю набути, наколиб розвинулись наперед в природно, побіраючи науку в рідній мові? Знанє краєвої мови, мови сусіда є потрібне, але не повинно відбувати ся зі шкодою правильного розвою.

З сего випливає konieczність введення такого устрою в народнім шкільництві, що де лишень з огляду на мішане населенє є можливе заводиги початкову науку тільки в рідній мові, деж такі обставини не заходять, є впрот непростимим гріхом супроти молодого покоління, щоби задля видуманих забіганок, нераз нічим неоправданих, мучити діти незотрібно і спинювати їх розвій.

Чи ж діти побороюючи трудність вученя несвоєї мови, побороюючи перепони в набуваню знаня, полюблять сю мову, полюблять школу? Здаєть ся, що якраз противних успіхів можна сподіватись, а се

жинського, котрий настає на те, щоби урядники сумлінно і точно сповняли свої обовязки, щоби справедливо поступали супроти національних сорін. Се становище руских послів парламентарних і соймових одобрих також Народний зїзд в грудні м. р., мимо того, що деякі загорільці намагали ся напаятувати поступованє руских послів „лакейством“, отже й Народний зїзд дійшов до такого погляду, що таки щось змінило ся за останній час, за намісникованя д-ра Бобжинського, з чого одначе нема найменшої причини до висновків про те, начеб у повітрі уносив ся „дух угоди“, начеб ми стояли перед якоюсь новою польско-рускою угодою.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На вторковім довірочнім зібранню німецьких послів стверджено, що німецьких послів не повідомлено про намір нового кабінету і до нині не доручено їм ніяких запрошень на наради. Що до справи чеського сойму, то Німці не думають зовсім зрікати ся хоч би одного з своїх домагань. Тому Zeit уважає положенє некорисним особливо з огляду на неможливе порозумінє Німців з Чехами в справі обряд чеського сойму.

Міністер рільництва д-р Браф пересправляв з політиками, подаючи услівя, які правительствно д-р Бінерта бажає заporučити, щоби уможливити працю в чеськім соймі.

Люблянський христ. суспільний орган Slovenec виступав против інституції міністрів-земляків. Ліберальний Sloven. Narod видить одинокє спасенє полудневих Славян в покликавю Словінця до коронної ради.

Согг. Centrum зазначає в довгих виводах недовіру Чехів до свого міністра земляка. Особливо народне католицке сторонництво не може мати довіря до д-ра Жачка, виходячи з сего становища, що під ту пору ні оден з чеських політиків не може засідати в коронній раді, позаяк чеські клуби є в опозиції.

чи ж не наносить більше шкоди, чим хісна? Противно, коли дитина скріпить свій ум, розвинесь, а наука краєвої мови приходить їй легко, радо її вчитись буде і полюбить школу.

Нераз рішаючі чинники місцеві о викладній мові школи з легким серцем без глибокого застановленя означають мову викладну проти реальних потреб більшости населеня, тож радилиб ми їм прислухатись науці в таких школах, війті і зрозуміти трудности, які діти побороювати мусять, зрозуміти шкоду, яку сей стан наносить а віримо, що не здержалиб ся від неправильного означуваня мови викладної.

Всі народи зрозуміли вагу рідної мови в початковім научаню, тому може дивним видатись прилюдне зазначуванє сеї справи і виказуванє єї konieczности, однак досить численні випадки переіменичккладної мови і означуванє її незгідне з дійсностю і потребами населеня приневолюють нас до висловленя єї і зазначеня, що правдива осьвята і природний розвій сил духа можливий є тільки веденєм науки в рідній мові дітей.

Н.

Fremdenblatt докоряє одній часті чеської пр-си, що любує ся підкопуванєм становища теперішнього президента міністрів і з видимою тенденцією шукає его наслідника. Зусиля ті зовсім безуспішні і свідчать о незнаню справжних відносин. Не належить отже віддавати ся мріям, бо они можуть принести лише розчаруванє. На щастє іменованє президента міністрів і задержанє его в уряді не залежить зовсім від прихильности чи неприхильности одної чи другої празської денвник рської цензури.

Перед вчера рано, як ми вже звіщали, перевела слідча комісія і поліція ревізії в мешканях членів народно-суспільного або так зв. радикального сторонництва чеського, як також в мешканях послів до парламенту Кльофача, Буржівля і Гляви. Ходить тут о викритє антимилітарної агітації і дороги, котрою голошено протинімецький бойкот і викликуваню протинімецькі зачіпки. Міністер внутрішніх справ переслав судови докладні поученя що до поступованя.

Zeit подає, що два патрульові судна відкомендеровано до дунайської флотилії. Се викликало поголовку про мниму мобілізацію австро-угорської флотії.

Підчас вторкового засіданя палати послів в угорськім соймі послы Польоні і Бенішкий заявили, що не мали наміру обидити президента палати і на тім остаточно закінчено справу, що була предметом нарад комісії незайманости. В розправі над контингентом рекрутів виголосив п. Надь тригодинну бесіду. По нїм забрав голос Румун п. Мано, а підчас его бесіди прийшло до бурливих сцен. Мано домагав ся справедливости для інших народів, живючих на Угорщині. В Австрії, мовляв, марнів верховлада Німців а численні ненімецькі народи здобувзють щораз більше спроможність свободного розвитку. За те на Угорщині надає ся всім державним інституціям мадьярський характер, що викликає невдоволенє всіх інших народів оселених на Угорщині. А тепер хотять Мадяри ще мадьярської армії. Сї слова викликали велике замішанє між Мадярами. Президент Юст кілька разів переривав бесідникови, а вкінци відобраз голос. Вечером того дня відбуло ся засіданє незалежного сторонництва. Палка розправа була в справі бесіди п. Мано. По промовах міністрів Гінтера і Апонього уповажнено п. Батиянього до відповіді в палаті на ту бесіду.

В слідуючий второк буде міністер торговлі Кешут на послуханю у цісаря. Разом з ним удає ся до Відня міністер Апоні.

Заграниця.

Розярненє в Сербії против Австро-Угорщини зчиняє прибирати що раз більші розміри. Вправді правительствно забороило збори, які мали відбути ся минуної неділі, а мали бути звернені против Австро-Угорщини, одначе з сербських часописий можна собі виробити погляд, який панує там дух. Увалок Кямілябаші додає Сербам наново надії, що до заключеня австро-угорско-турецкої угоди не прийде. Австро-Угорщині грозять сьвятою війною, називають її деспотичною, підступною, здібною до всякого иншого діла, лише не до чесної війни. Справді можна подивляти терпеливість Австро-Угорщини!

З кругів, близьких сербському президентови міністрів, доносять, що від придуки Босни і Герцоговини в Сербії нічо не змінило ся. Сї становище є все однакове і она під жадним услівем не змінить своїх домагань та є приготована на всякі можливости.

Дипломатичні круги не можуть собі доси здати справи з сего, що було вла-

стивою причиною упадку Кіяміля-баші. Нового вел. везира, Гільмі-башу витають всі європейські посольства сердечно, з виїмкою Англії, яка жалувє незвичайно до Кіямілем-башою і ворожить єго скорий поворот. Молодотурки запевняють Англію, що упадок вел. везира не повинен ослабити добрих відносин обох держав, бо причиною сего була реакційна діяльність Кіяміля-баші. Що до австро-угорско-туренкого угоди, то навіть Молодотурки будуть за нею в інтересі держави.

Упадок Кіяміля-баші пояснюють тим, що він занадто легковажив собі силу Молодотурки. Тимчасом они пригостили вже наперед вельми зручно єго упадок приданам собі значної часті послєд та агітацією серед війська і маринарки. Сей успіх Молодотурків вплине лише на скриплєнє їх самосвідомости, а на ослабленє державної поваги.

НОВИНИ

— Календар. В п'ятницю: руско кат.: Вукола еп.; римо кат.: Конрада. — В суботу: руско-кат.: Партенія еп.; римо кат.: Евстахія.

— 3 головного комітету ратуноквого. На двох засіданнях в днях 11. і 13. лютого с. р. головний комітет ратунковий розглядав справу, в якій спосіб хліборобам навішеним живловими нещастями в межах назначених фондів прийти з помічю три весняних засївах. Комітет ухвалив з законтрактованого ячменю і вївса продавати як овес так ячмінь на засїв по зниженій ціні 15 К за метричний сотнар Іосо зелєзнична станція відбираюча. Перегляненє домагань предложених в тій справі повітовими комітетами не числило ся з межами вказаними ратункової акції, яка має на меті нести поміч господарствам загроженним в їх єствованю, а не доставляти всім потрібуючим насїня на засїв. Тому гол. ратунковий комітет при розділі закупленого насїня мусїв взяти під розвагу в одної сторони про стїр назначений під управу ячменю і вївса, а з другої сторони розміри нещастя, яке в одних повітах було загальне, а в інших обмежало ся лише на деякі громади. На тій основі розділено закуплені вагони вїса і ячменю поміж хліборобів. Середні хлібороби, які дістали безпроцентові позички, очевидно не будуть могли користати з того розділу. Висїлка насїня наступить в першій половинї марця. Потім радив комітет над тим, в якій спосіб з найбільшим хїсном було би доставити барабсі до садженя. Рішенє тої справи відложено вкінци на найближше засїданє. Однак з огляду на фонд назначений на ту цїль, та поміч буде обмежало ся лише на ті громади, в яких бараболя зовсім була знищена. Кільком повітам полуднево схїдним ухвалено помічи доставюю кукурудзи по зниженій ціні.

— Наш заїт з „собранія Народного Совїта“ так подобав ся був „Галїчанїна“, що від єго майже до слова передрукував п. б. в „ламарском нарїчї“, додавши від себе замїтку що надїє ся „опроверженя“ від президїї „собранія“. Рїч природна, що про „опроверженє“ не могло бути мови, бо ми подавали авторитичні вїстки. За передрук нашого звіту одержав редактор „Галїчанїна“, як се видно з статвї „Исключительно тяжелое время“ (ч. 27), порядне „скїротрепанїє“, яке єму остаточно вже давно належало ся. „Галїчанїн“ признає, що на „собранїю Нар. Совїта“ були аранжєри „развлечєній“, нехай отже не дивує ся, що і наш заїт вийшов „развлечительним“ і фотографїчно вірним. Тому застерїгаємо ся против сего, щоби наш заїт був курїозом, бо в такім разї мусїв би „Галїчанїн“ признати, що і „собранїє Нар. Совїта“ було дійсно великим курїозом. А за се хїба відвїчалні аранжєри „развлечєнїя“.

— Памятник Шевченка і курсї земцї. Теле-

граф привїс нам досить лаконїчну звістку, що на земских зборах у Курскїм, підчас обговорєня справи асїгнованя грошей на памятник Шевченка, трафив ся характерний інцидент: Гласний Марков заявив, що асїгнованє грошей на сей памятник суперечить єго патриотизмови, а граф Доррер поставив вимогу, щоби переглянено проєкт монумента. Зібранє постановило назначити на памятник сто карбованцїв, коли буде доведено, що з памяником Шевченка не ємолучено „сепаратних тенденцїй“. Ми не маємо жадного сумнїву в тому, що для дд. Маркових і Доррєрів памятник Шевченкови—справа і чужа й байдужа. Хоча они заступають інтереси курскої людности, де живе кілька сот тисяч Українцїв і здає ся, їх повинна булаб обходити справа памятника великому українському поєтови, але треба тільки хоч трохи знати идеологію дд. Маркова і Доррєра, щоби розумїти, що між ними і справою монумента Шевченкови не може бути нічого спільного. Навїть мало того: імя Шевченка, сього ворога усякої неволї й гнєту, мусить бути ненависним для сїх поборникїв темноти й рабства і як би они були щирїці, то для них не требаб було ніяких викрутасїв із тою „непатриотичностю“ та „сепаратними тенденцїями“, а просто заявляб, що на памятник мужицкому поєтови они мужицких же грошей не дадуть та що для добра самих мужикїв краще на ті гроші наняти ще зайвий десяток інгушїв, — а чєй би скорїше прицепилась від того культуристї сїльскїй темнотї! Коли стати на сьвітгляд д. Маркова, то памятник Шевченка справдї рїч „непатриотична“, бо Шевченко не тільки не обстоював ні за яке панованє одної класи, або одної нації над другими, — але навпаки: „быль ненавистенъ насилью и гнєту языкъ его смѣлыхъ рѣчей“, скажемо словами р. сїйского поєта. І за сї смїливі рєчі наш Кобзар тяжко був покараний за тих часїв, котрі так идеалїзують пановє Маркови й Доррєри. Так само легко довести й присутність „сепаратних тенденцїй“ в справї „пам.тника“; курским земцям не треба буде далеко за сїм шукати, — зараз же знайдуть ся публіцисти з якого небудь „Нового Времени“ або „Кїєвлянина“, які вам митю доведуть, що в справї монумента Шевченкови є не тільки „сепаратні тенденцїї“, але й яка небудь польска або вїмецка інтрига! Що так і буде, ми в сьому більш нїж певні. Та се й краще: нехай монумент нашому великому „мучєнкови чоловіколюбства, як казав Кулїш, буде чистий від грошей, назначених запєклими в догами сьвітла й волї. Колиб они й призначили що небудь на памятник, то се булоб лицємірнє, фарисєйске пожертвованє, якого не потребує монумент Шевченка.

(Рада).

— Холера в кїєвскїй губернії р. 1908. Губєрска земск управа обчислила, скїлько людей слабувало на холєру і скїлько померло від неї в р. 1908 в кїєвскїй губернії. Виходить, що всєго в губернії крім Кїєва, слабувало 579 осіб, померло 237: в масїлькївскїм пов.: слабувало 268, померло 105; в кїєвскїм пов.: слаб. 100, пом. 38; в канївскїм пов.: слаб. 67, пом. 19; в черкасскїм пов.: слаб. 64, пом. 36; в сквирскїм пов.: слаб. 50, пом. 21; в таранщанскїм пов.: слаб. 15, пом. 7; в радомськїм пов.: слаб. 7, пом. 5; в липовецкїм пов.: слаб. 6, пом. 5; в чигиринскїм пов.: слаб. 2, пом. 1. Першого слабуло зараховано 17. серпня, останнього 1. грудня. К ли рївнати сї числа до відповідних чисел за рік 1907, то має мемо, що в 1908 році слабух було більше в 3½ рази.

— Нїйлоптшє історія XIX столїтя. Дев'янаїцятьє ст лїтє переймїло від 18 го коня, а передало 20-му лєвокомотиву, бїцкль і самоїзд. Оно з стало сєрї і косу, а полишило машину до кошеня; одержало ручну друкарську прасу, а передало за то ротацийну машину друкарську; переймїло ручний рисунок і мальованє шпалєм, а передало сьому наслїдникови літографїю, фотографїю і трибарвний друк. Оно одержало ручни ткацкїй варстат, а полишило прядильню і ткацку машину; переймїло вігрїльний корабель, а полишило великий посишнїй пароплав; одержало оптичний те-

леграф, а полишило електричний кабель, що сполучає моря і цїлєчину, телеграф без дроту і телефон. Дев'янаїцятьє столїтє переймїло старий чорний порох, а полишило бездимний і страшенні творива вибуховї. Оно одержало лову сьвїчку, а полишило електричне сьвітло; одержало гальванїчний стовп, а полишило машину динамо; переймїло рушницї з кременем, а передало скорострїльнє оружє; застало звичайнє сьвітло, а полишило лучї Рєнтгена і Бекєрєля.

— Невдалиї взлет. Арманд Цїпсєль пробував онодї у Відни піднести ся у воздух на своїй машинї до лїтаня. Однак під подувом сильного вихру машина ударила об землю і так ушкодила ся, що дальші проби взлету були виключєні.

— Дрїбні вїсти. Підчас прогульки в Татрах погїб онодї Мєчислав Карлович, польскїй композитор. В завїщаню покійний записав своє майно варшавскому музичному товариству. — В Тустановичах коло Борислава згорїв онодї нафтовий завод „Erdölwerke Galizien 7“. — В Винниках к. Львова померла онодї Анна Згарбова, властителька реалїчости, в 102. році жатя. — Общество „Самомощь“ в Станиславовї виставило на ліцїтацию 23 мужицких парцєль в Ганусєвцях. Ліцїтация відбудє ся дня 25. с. м. о 12. год. в полуднє в повїт. судї відділ X, в комнатї ч. 24. в Станиславовї. — Другий баталїон 3. полка піхоти перенесений з Перемишля до Полї. — На клєпарївскїм мостї коло Львова кинув ся під залїзничий поїзд Леопольд Мадей, краєвкїй чєлядник. Колєса машини відорвали єму обї носї і покалїчили в голову так, що нема надїї удержати єго при житю.

Оповідки.

— Дальшїй репертуар руского театру в Перемишлї. (Саля Народного Дому. Початок 7½ вечєром. Бїлєти продає ранїше Народна Торговля а від 5. год. вечєром каса театру).

В суботу дня 20. с. м. „Галька“ опера в 4 дїях Ст. Монюшка.

В недїлю дня 21. с. м. „Арсєн Яворєнко“ комедия в 4 дїях Б. Грінченка.

— За упокій душі бл. п. крил. Емїліяна Билиньского відбудє ся в архїкатєдр. хр. сьв. Юра поминальнє богослужєнє в п'ятницю дня 19. с. м. о год. 9-їй рано, на котрє запрашає всїх побожных християн — Родина.

— Зміна парохїї. Намїсництво дозволило на вилучєнє присїлка Казумин з гр.-кат. парохїї в Бутивах а на придїленє сєго присїлка до гр.-кат. парохїї в Любєлї.

— Засїданє фїльольогїчної сєкції Наукового Товариства ім. Шевченка відбудє ся в четвер, дня 18. с. м. о 6. год. вечєром в лєокалі товариства з отсам днєвним порядком: 1) М. Возняк: Відношенє авторїв українських грамастик у Галичинї до народної мови, реф. др. К. Студиньскїй. 2) До історїї театральної трупи Бачиньского, реф. проф. І. Кокорудз. 3) Дискусия над пляном дальших видавництв сєкції. 4) Внесєня членїв сєкції.

— Заг. збори Тов. а „Руска Бурса ремїснича і прамислова у Львовї“ відбудуть ся в п'ятницю дня 19. с. м. о год. 7. вечєром в комнатах Тов. „Зоря“ ул. Кракївска ч. 17 з таким порядком: 1) Відчитанє протоколу з попередних заг. зборїв. 2) Звіт з діяльностї і рахункїв за р. 1908. 3) Вибір Ради Надзир., заступникїв і комітїй контр. 4) Внесєня членїв. Наколиб приписанє статутом число членїв не явило ся, відбудуть ся загальні збори без огляду на число членїв, тогож дня о год. 7½ вечєром. — Видїл.

— 3 Товмача. Загальні збори фїлії „Просьвїти“ в Товмачи відбудуть ся дня 22. с. м. о год. 1. по полуднї в домї читальнї „Просьвїти“.

— Віче в Мельниці. Дня 20. лютого (субота) відбудє ся о год. 3. з полудня на площї перед церквою в Мельниці політичнє віче. Полїтичний реферат: „Тєперїшня політична ситуація в краю і державї а Русини“ виголоить др. Юлій Олесницкїй з Борщєва. На случай непогоди віче відбудє ся в салї читальнї „Просьвїти“.

— Віче в Борщєві. Ві второк дня 23. с. м.

відбуде ся в Боршеві в салі театральній читальні „Просвіти“ економічно-просвітне віче о год. 2. з полудня. Реферат про організацію крамарства в повіті виголосить делегат „Народної торгівлі“ зі Львова. О як найчисленнійшу участь просить *Комітет*.

— В Бережанах відбуде ся віче дня 3. марця о 11 год. в салі „Наді“.

— **Пос. Старух** буде складати посольські звіти: дня 21. с. м. в Шибалині, дня 24. с. м. в Бережанах, 25. с. м. в Нареві, а дня 28. с. м. в Божикові. Початок о 1. год.

— **Іменованя.** Міністерство рільництва іменувало адміністраційного адюнкта Дом. Люд. Зброжка тимчасовим секретарем адміністраційним, а адмін. концепіста Олександра Таньчука тимчасовим адмін. адюнктом при гал. дирекції лісів і державних дібр у Львові.

— **З залізниць.** В „Газеті Львівській“ оголошує ц. к. Дирекція залізниць держ. у Львові роздачу в дорозі публичної ліцитації робіт будівляних з пригоду переміни перестанку особового Дорожів на шляху Стрий-Хирів на виминально і перестанок особовий. Оферти належить вносити найпізнійше до 27. лютого 1909 до 12. години в полудне. Загалом і подрібні услія будови враз з плянами, можна переглянути в ц. к. Дирекції зал. держ. у Львові, П. поверх, відділ для будови і консервації. Там можна дістати також формуляри на оферти.

— **Переписча адміністрації.** Вп. о. І. Лят. в Дол. Запл. до 13. II. 1909. — Вп. о. Ст. Мак. в Поточ. Запл. до 13. VII. 1909. Ошибку справлено. — Вп. о. Кл. Злеп. в Сер. Запл. до 13. IV. 1909. — Вп. о. Із. Ганк. в Снят. Запл. до 13. III. 1909. — Всхв. Мон. Вас. в Лавр. Запл. до 13. VII. 1909. — Вп. о. Евст. Шмер. в Угорн. Запл. до 13. I. 1909. Вп. Мих. Коб. и Сок. За 1908 прийде нам ще 15 К. — Вп. о. І. Кал. в Вол. Ком. Запл. до 6. IV. 1909. — Вп. о. П. Андр. в Мяс. н. Запл. до 13. II. 1909. — Вп. о. Ів. Пл. в Тонм. Запл. до 13. I. 1909. — Вп. о. Ів. Сат. в Ябл. Запл. до 31. VI. 1909. — Вп. Йос. Кун. в Терн. Запл. до 18. II. 1909. — Вп. о. Йос. Дяк. в Город. Запл. до 13. VI. 1909. — Всхв. Мон. Вас. в Крист. Запл. до 13. I. 1909. — Вп. о. Ів. Коц. в Тисьм. Запл. за два прим. до 13. IV. 1909. — Вп. о. Гр. Сел. в Тул. Запл. до 13. IV. 1909.

Наука, штука і література.

— **П. Модест Менціньский**, артист королівської опери в Штокгольмі, виступить в міскім театрі у Львові нинішнього четверга і в найближшу неділю в опері „Болеслав Сьмільвий“.

— **Нові книжки.** У Львові вийшли недавно такі книжки: 1) „*Михайло Лозинський*“. Люди Біографічно-літературні нариси з портретами. (Драгоманов. — Франко. — Павлик. — Сембратович. — Бернзон. — Реклю. — Крапоткін. — Толстой. — Тургенев. — Гарібальді); — 2) „Перший рік парламенту загального голосованя (1907-1908)“. Подав др. *Кость Левинський*; — 3) Огляд діяльності галицького сейму в році 1908“.

Телеграми

в дня 18. лютого.

Відень. Вчора утворив ся „Славянський Союз“, до якого належить 125 послів, а се: 28 чеських хліборобників, 20 молодочехів, 20 поступ. Словінців і Хорватів, 17 катол. Чехів, 17 катол. Словінців, 12 чеських радикалів, 5 москвичів, 4 моравських людовців і два реалісти. До „Слав. Союзу“ не належать лише польське коло і укр.-руської клуб.

Білгород. Тутешний австро-угорск. посол гр. Форґач має небавом в приватних справах виїхати на 8 днів відпустки.

Відень. Останньої ночі помер ту Володимир Гневош, властитель Золотого Потока, 6. посол до держ. ради, в 68. році житя.

Будапешт. На вчерашнім засіданню сейму внесено багато інтерпеляцій. Палата приступила до дальшої загальної розправи над предлогою що до новобранців.

Подяка.

Всевишньому в недослідимій Ёго волі сподобало ся покликати по довгій і тяжкій недужі бл. п. Еміліяна Билиньского з туземного житя дн. 11. лютого с. р. В тім важкім смутку і безмежній болести було для нас справденим успокоєнем щире і сердечне співчутє, яке нам зволило лично і письменно заявити всім, кого лише лучили відносини з бл. п. нашим Вітцем, а крім того численна участь Впр. Духовенства і Впов. Публичности в похоронах. Не могучи иним способом висловити нашої вдяки, просимо прийняти тою дорогою нашу найглибшу подяку за ті вияви співчутя, за участь в похоронах і відпровадженя бл. п. Вітця нашого на місце вічного супочинку. Передовсім складаємо найглибшу подяку Впр. Духовенству всіх трех обрядів, а іменно за вселаскавійшу участь Ё. Е. Архiep. Теод. рипчеви і Преосв. Еписк. Бандурскому, Інфлатови д-рови Левинському, Впр. Офіціяльови Білецькому і Мітратам Туркевичови, Фациевичови і Подольнському як і Впр. Коул. І. Чапельському і Шамбелянови д-ру Юрикови за їх пращальні слова нагробні. Також найщиршу подяку висловлюємо Ё. Е. Намісникови д-ру Божиньскому і всім президентам д-рови Клебергові і д-рови Дембовському і всім Вп. Членам Ради инк. кр. за їх співчутє і участь в похоронах, настанку Вп. д-рови Кобриньскому, котрий до останньої хвилі не відступав від ложа бл. п. Вітця нашого, несучи зму пільгу в страданях а нам розраду в тяжкій печали.

У Львові, 18. лютого 1909

Константин Билиньский
з Родиною.

20(1)

ПОДЯКА.

Видно, що то вже така наша доля: через ціле жите переходити тяжку школу терпіння і болів. Та великою пільгою для нас у тих тяжких хвилях житя є те, що Бог додає нам сили видержати ті страшні болі і що знаходять ся серця, о котрі відбивав ся наше горе, ось хоч би послідні: ненадійна смерть нашого лютого сина, Юзя, що як раз готовив ся приступити до першого правничого іспиту, та рівночасна тяжка недуга моєї дружини-сострадальниці. Тож низко коримо ся перед тим новим допущом Божим, а перед Вами, Дорогі наші Прихильники зі всіх сторін краю, та перед Вашим великим, безмежним співчутєм клонимо голову та передаємо Вам сею дорогою рівно щире та сердечне: Спаси-Біг!

Утїшків, у лютім 1909.

За всю родину
К. Вінтоняк.

19 (1)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білинського в Збаражжю.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурситов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святичениках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 28. лютого 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 5

Товариство взаїмного кредиту у

„Дністер“

у Львові, ул. Гуска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвчальність членів обмежена до подвійної висоти уялу.

Цілю Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Контю в Щадниці почтової ч. 35.527.

Контю жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 2.848.890.—

Уділи членські К 262.994.—

Позички уділені К 3.396.002.—

Канцелярії Товариства отворєні перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноці
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:40	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:34
Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:40
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	8:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	8:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	8:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
Курович	—	—	8:53	—	4:41
Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

